

2 - Denunțarea unei infracțiuni și drepturile mele pe parcursul anchetei sau al procesului

Cum pot denunța săvârșirea unei infracțiuni?

Puteți denunța săvârșirea unei infracțiuni prin depunerea unei plângeri penale la orice autoritate polițienească, parchet sau instanță. Puteți depune o plângere dacă sunteți victima unei infracțiuni și, de asemenea, dacă aflați că o persoană pe care o cunoașteți este victimă a unei infracțiuni, a suferit prejudicii sau a săvârșit o infracțiune. Autoritățile individuale (și anume poliția, parchetul, instanțele) cooperează între ele și, dacă este necesar, transmit plângerea dumneavoastră autorității care o va examina în continuare. Plângerea penală poate fi formulată în scris, verbal prin înregistrare audio sau pe cale electronică cu semnătură electronică autentificată. Aceasta ar trebui să conțină, în special, o descriere a faptei care s-a produs, datele dumneavoastră de contact și, în cazul în care sunteți victimă a unei infracțiuni, o descriere a prejudiciului pe care l-ați suferit, indicând dacă solicitați despăgubiri. Plângerea penală nu trebuie să fie anonimă, dar poliția sau procurorul nu va divulga datele dumneavoastră personale dacă solicitați acest lucru.

Cum pot afla ce se întâmplă cu dosarul?

În cazul în care ați denunțat săvârșirea unei infracțiuni sau sunteți victima unei infracțiuni, poliția are obligația de a vă informa cu privire la decizia luată. Decizia ia forma unei dispoziții (*uznesenie*) și va fi notificată sau comunicată la adresa pe care ați indicat-o în plângerea penală. Dumneavoastră, în calitate de persoană care a denunțat săvârșirea infracțiunii, veți fi *informat(ă) cu privire la evoluția cazului (și anume formularea de acuzații împotriva unei anumite persoane, extinderea acuzațiilor, trimiterea cazului la un alt organism, întreruperea, întreruperea condiționată sau suspendarea urmăririi penale)*.

Am dreptul la asistență judiciară (pe parcursul anchetei sau al procesului)?

În ce condiții?

Nu este necesară reprezentarea de către un avocat pentru a depune o plângere penală. Asistența judiciară poate fi acordată de entitățile care oferă asistență victimelor sau, în anumite condiții, de Centrul de asistență judiciară. Un avocat poate fi numit pentru dumneavoastră în etapele ulterioare ale procedurii penale, pe cheltuielile statului.

Pot să solicit rambursarea cheltuielilor (de participare la anchetă/proces)? În ce condiții?

În cazul în care sunteți citat(ă) în calitate de martor, fie în etapa premergătoare procesului, fie în cadrul procesului, aveți dreptul la rambursarea cheltuielilor în numerar deja suportate, în special a cheltuielilor de deplasare, de masă și a cheltuielilor de cazare documentate. Aveți dreptul la despăgubiri pentru pierderea de venituri din muncă sau pentru alte pierderi de venit care pot fi demonstrate. Cererea de plată a cheltuielilor martorilor trebuie formulată în termen de trei zile de la audiere; în caz contrar, aceasta va expira. Acestea trebuie cuantificate în termen de cel mult cincisprezece zile de la depunerea cererii.

Dacă sunteți parte civilă, statul nu vă va suporta cheltuielile proprii. Cheltuielile proprii includ, în special, cheltuielile de deplasare, compensarea timpului pierdut de reprezentantul autorizat al părții civile, taxele poștale și alte cheltuieli directe. Cu toate acestea, în calitate de parte civilă, deja în cadrul procedurilor penale, aveți dreptul să primiți despăgubiri pentru costurile necesare pentru a vă susține în mod eficace cererea, inclusiv pentru costurile suportate ca urmare a implicării unui reprezentant autorizat. Persoana condamnată trebuie să vă ramburseze aceste costuri.

Pot formula o cale de atac în situația în care cazul meu este închis înainte de a ajunge în instanță?

Cazul dumneavoastră nu trebuie neapărat să fie trimis în instanță. Acesta poate fi închis printr-o procedură alternativă mai puțin formală, care nu se încheie cu o decizie privind vinovăția și pedeapsa. Printre aceste proceduri se numără, de exemplu, încetarea condiționată a urmăririi penale, încetarea condiționată a urmăririi penale a unui inculpat cooperant, o tranzacție sau o ordonanță penală. Dreptul la o cale de atac depinde de poziția dumneavoastră în cadrul procedurii și de modul în care se finalizează procedura penală. Puteți depune o plângere împotriva încetării condiționate a urmăririi penale sau împotriva încetării condiționate a urmăririi penale a unui inculpat cooperant, indiferent dacă sunteți sau nu parte civilă sau persoana care a denunțat săvârșirea infracțiunii. O tranzacție judiciară nu poate face obiectul unei căi de atac, deoarece se încheie cu consimțământul dumneavoastră. Dacă sunteți parte civilă, puteți formula o declarație de opoziție împotriva dispozitivului ordonanței penale privind daunele-interese. În acest caz, dispozitivul ordonanței penale privind daunele-interese va fi anulat, iar instanța vă va îndruma să inițiați proceduri civile în cadrul cărora puteți solicita despăgubiri.

Mă pot implica în proces?

Dacă sunteți parte civilă, instanța vă va notifica cu privire la ședința principală. În cazul în care nu vă prezentați în instanță, cererea dumneavoastră pentru acordarea de despăgubiri va fi soluționată pe baza cererilor dumneavoastră anterioare incluse în dosar. Dacă sunteți doar o persoană care a denunțat săvârșirea infracțiunii, puteți participa la ședința principală în calitate de membru al publicului.

Care este rolul meu oficial în sistemul judiciar? De exemplu, sunt considerat sau pot alege să fiu: victimă, martor, parte civilă sau procuror privat?

Dețineți calitatea de victimă dacă ați suferit vătămări corporale sau dacă a fost cauzat un prejudiciu bunurilor dumneavoastră (corporale sau necorporale) sau dacă v-au fost încălcate drepturile și libertățile sau există amenințarea ca acestea să vă fie încălcate ca urmare a unei infracțiuni și, de asemenea, dacă un membru al familiei dumneavoastră a decedat ca urmare a unei infracțiuni. Orice persoană care pretinde că este victimă este considerată ca atare, cu excepția cazului în care se dovedește contrariul, indiferent dacă autorul infracțiunii a fost sau nu identificat, urmărit penal sau condamnat. Drepturile victimelor, protecția și sprijinul acordat acestora sunt reglementate de Legea privind victimele infracțiunilor.

Cu toate acestea, în cadrul procedurii penale, victima poate avea calitatea de parte care denunță, de victimă sau de martor cu toate drepturile conferite de Codul de procedură penală în legătură cu acest statut special.

O victimă în cadrul procedurilor penale este o persoană care, ca urmare a unei infracțiuni, a suferit vătămări corporale sau daune economice, morale sau de altă natură sau ale cărei alte drepturi sau libertăți protejate prin lege au fost astfel încălcate sau amenințate.

Dețineți calitatea de martor dacă vi s-a solicitat [ați fost citat(ă)] de către o autoritate de aplicare a legii sau o instanță să depuneți mărturie în calitate de martor cu privire la fapte relevante pentru procedura penală pe care le-ați perceput prin propriile simțuri sau dacă vă prezentați în fața unei autorități de aplicare a legii sau a unei instanțe, fie din proprie inițiativă, fie la cererea unei părți.

Dreptul penal slovac nu include conceptul de procuror privat; în cadrul procedurilor penale, procurorul este cel care depune un rechizitoriu.

Care sunt drepturile și obligațiile mele în această calitate?

În calitate de victimă a unei infracțiuni, aveți dreptul la informații cu privire la modul de depunere a unei plângeri penale, la evoluția procedurilor penale și la modul în care puteți contacta organizațiile care vă pot ajuta. La cererea dumneavoastră, poliția sau parchetul vă vor ajuta să contactați o entitate care oferă asistență victimelor infracțiunilor, care va răspunde în continuare nevoilor dumneavoastră. Aveți dreptul la asistență specializată, dreptul de a fi audiat(ă) și dreptul de a fi tratat(ă) cu respect, considerație și sensibilitate, precum și dreptul de a solicita despăgubiri în cazul în care ați fost victima unei infracțiuni săvârșite prin violență.

În calitate de parte civilă, aveți dreptul, în unele cazuri, să vă exprimați consimțământul pentru urmărirea penală, să solicitați despăgubiri, să propuneți administrarea de probe sau completarea probelor, să prezentați probe, să consultați și să studiați dosare, să participați la ședința principală și la ședința publică în calea de atac sau de încheiere a unui acord privind vinovăția și acceptarea pedepsei, să prezentați observații cu privire la probele administrate, să puneți concluzii și să aveți dreptul la o cale de atac.

În calitate de martor, aveți obligația de a vă prezenta în cazul în care sunteți citat(ă) de autoritățile de aplicare a legii și de instanță și de a depune mărturie cu privire la ceea ce știți despre infracțiune și autorul infracțiunii sau cu privire la circumstanțele relevante pentru procedura penală. În cazul în care nu vă prezentați și nu aveți o justificare suficientă, puteți fi adus(ă) în fața instanței.

Aveți dreptul de a refuza să depuneți mărturie în calitate de martor în trei cazuri:

- dacă părătul (pârâta) este ruda dumneavoastră directă, fratele/sora, părintele adoptiv, copilul adoptat, soțul (soția) sau concubinul (concubina) dumneavoastră
- dacă, procedând astfel, v-ați expune riscului urmării penale sau ați expune persoană apropiată de dumneavoastră acestui risc.
- dacă, procedând astfel, ați încălca jurământul spovedaniei sau confidențialitatea informațiilor care vă sunt încredințate în calitate de persoană obligată să păstreze confidențialitatea sau în calitate de persoană însărcinată cu grija duhovnicească.

Aveți dreptul la asistență judiciară și la prezența unui avocat la interogatoriu, precum și dreptul de a citi procesul-verbal și de a solicita completarea sau corectarea acestuia. Aveți dreptul la rambursarea cheltuielilor necesare (de exemplu, cheltuieli de deplasare) și a veniturilor din muncă pierdute – indemnizații pentru martori. Cererea de indemnizație pentru martori trebuie formulată în termen de trei zile de la audiere.

Pot face declarații sau furniza probe pe parcursul procesului? În ce condiții?

În calitate de parte civilă, aveți dreptul de a participa la ședința principală și de a propune probe care să fie administrate de instanță. De asemenea, puteți formula observații cu privire la probele care au fost deja administrate. După ce instanța a declarat închisă cercetarea judecătorească, nu se mai pot depune alte cereri.

La sfârșitul audierii (dar pot exista, de asemenea, mai multe audieri) aveți dreptul de a pune concluzii. Conținutul acestora nu este definit cu exactitate, deci este la latitudinea dumneavoastră ceea ce decideți să spuneți. Puteți avea notițele la dumneavoastră. Reprezentantul dumneavoastră autorizat, dacă există, va pune concluzii.

Ce informații voi primi pe parcursul procesului?

Orice decizie pronunțată (hotărâre judecătorească, ordonanță, ordonanță penală) vă va fi întotdeauna comunicată în calitate de parte civilă. Decizia va fi comunicată direct reprezentantului dumneavoastră autorizat dacă ați numit un astfel de reprezentant.

Voi putea avea acces la dosarele instanței?

Puteți alege să consultați dosarul în orice etapă a procedurii penale. Cererea de consultare a dosarului ar trebui adresată autorității competente de aplicare a legii. Puteți depune cererea în scris sau oral. Într-un astfel de caz, autoritatea competentă este, în principiu, obligată să admită cererea părții civile, specificând locul, data și ora acestui act procedural. Atunci când sunt consultate dosarele, trebuie luate toate măsurile necesare pentru a preveni divulgarea informațiilor clasificate, a secretelor comerciale și bancare etc.

■ Ultima actualizare: 27/03/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.